

Skovvision for Mariagerfjord Kommune

- skovene som rekreative naturområder

'Mariagerfjord Kommune betragter de kommunale skove som en værdifuld ressource, der gennem en langsigtet drift og administration skal udvikles til glæde for kommunens borgere, turister, miljøet og naturen i skovene'

Mariagerfjord Kommune ejer og driver skove med to, sideordnede formål:

- 1. At styrke og fremme skovens funktion som rekreative områder til glæde for kommunens borgere og turister**
- 2. At styrke og fremme skovens funktion som levested for dyr og planter samt medvirke til et renere miljø**

Derudover skal skovdriften, herunder produktion af træ, bidrage økonomisk til den daglige drift af skovene, når det ikke strider med de to overordnede formål.

Baggrund

Med kommunesammenlægningen 1. januar 2007 overtog Mariagerfjord Kommune ansvaret for forvaltningen af de kommunale skove i de fire oprindelige kommuner, Arden, Hadsund, Mariager og Hobro. Som følge af stor forskelligartethed i skovens placering, struktur og driftshistorie, har det været et ønske for kommunen at få udarbejdet en vision for, hvad kommunen vil med de kommunale skove. Som opfølgning på den overordnede vision udarbejdes en strategi, der skal sikre, at den fremtidige skovdrift målrettes den overordnede vision. Med udgangspunkt i strategien laves en detaljeret drifts- og naturplan for de enkelte skove. Herved sikres på én gang et solidt fagligt udgangspunkt for driften af skovene, samtidig med, at der skabes et ensartet og gennemskueligt administrationsgrundlag.

Udgangspunktet for arbejdet har været en vurdering af, at de kommunale skove i Mariagerfjord Kommune udgør meget centrale dele af et netværk af naturområder, hvortil der knytter sig store rekreative og naturmæssige værdier.

Som første del af arbejdet med skovene har Mariagerfjord Kommune fået udarbejdet nye skovkort for alle større skove. Skovkortene giver et opdateret billede af skovens udseende, træartssammensætning, infrastruktur, afvandingsforhold mv., og vil danne grundlag for de kommende drifts- og naturplaner.

Derudover har kommunen, som led i et Grønt Partnerskab med Danmarks Naturfredningsforening og Grønt Råd, fået udarbejdet en faglig rapport; 'Natur i Mariagerfjord Kommune s skove'. Rapporten bygger på en grundig kortlægning af naturværdierne i skovene

og munder ud i en række konkrete anbefalinger til den fremtidige drift. Med udgangspunkt i rapporten og de opdaterede skovkort kan den fremtidige drift tilrettelægges, så den i størst mulig grad tager hensyn til de eksisterende naturværdier i skovene og sikrer balancen mellem benyttelse og beskyttelse.

Formål med skovdriften

Skovene i Mariagerfjord Kommune er kendetegnet ved at være forholdsvis små og med stor geografisk spredning. Lang størstedelen af de kommunale skove er koncentreret omkring kommunens større byer, hovedsagligt Hobro og Hadsund, men der findes også mindre områder med kommunal skov omkring Arden, Mariager og Assens.

Med baggrund i den generelle økonomiske udvikling indenfor skovbruget er det ikke muligt at drive skovene på en økonomisk bæredygtig vis via traditionel skovdrift. Dertil er udgifterne forbundet med driften for stor i forhold til det forventelige, økonomiske afkast.

Derfor tager skovvisionen udgangspunkt i de mange andre værdier, der, udover de økonomiske, kan være tilknyttet til skove. Hovedvægten ligger på skovenes værdi som rekreative områder for borgere og turister, samt på skovenes værdi som naturområder samt positive indvirkning på miljøet.

- **Rekreative værdier i de kommunale skove**

'Naturen er vigtig for rekreativ udfoldelse. Naturbesøg er populære, omfatter mange forskellige aktiviteter, og er især motiveret af ønsker om naturoplevelse, fred og ro, styrkelse af familiens sociale bånd og i mindre grad af ønsket om motion og social stimulering'

Citat: Berit C. Kaae og Lene Møller Madsen (2003): Holdninger og ønsker til Danmarks natur. By- og Landsplanserien nr. 21, Skov & Landskab

Undersøgelser har vist, at skovene overgår såvel biografer, sport og koncerter mht. hvor ofte befolkningen benytter sig af dem i fritiden. Og det er især de bynære skove, der har stor betydning, idet 2/3 af alle skovbesøg foregår i den skov, der ligger nærmest ens bopæl. Skovgæsterne benytter skoven til et væld af aktiviteter, men generelt ønsker skovgæsterne stilhed og naturoplevelser, når de går i skoven. Skovgæsterne opfatter søer og vandløb som positive elementer i skovene og vil gerne opleve dyrelivet på deres tur. De fleste foretrækker løvskov frem for nåleskov, og de ser helst, at faciliteterne i skoven er så lidt 'skovfremmede' som muligt, og at skoven drives 'naturligt'.

Kendetegnende for de fleste og største kommunale skove er den bynære beliggenhed, hvilket giver en stor del af kommunens borgere let adgang til at færdes i skovene. Det er Mariagerfjord Kommunes vision, at den fremtidige drift og administration af skovene vil fremme borgernes adgang til og brug af skovene. Dette skal gøre ved at forbedre og udbygge de eksisterende

faciliteter i skovene, herunder stier, bålpladser, shelters mv., samt ved på sigt at gøre skovene mere spændende og varierede at færdes i. På sigt er det kommunens vision, at de kommunale skove, på lige fod med de øvrige rekreative naturområder i kommunen, vil blive brugt af borgerne og at der er balance mellem benyttelse og beskyttelse.

- **Naturværdier og miljøhensyn i de kommunale skove**

Mere end 3000 skovlevende arter betegnes i dag som truede, bl.a. som følge af den intensive drift af de danske skove. Mange af disse arter er helt eller delvist afhængige af et stabilt skovklima med en rig forekomst af døde eller døende træer, vådområder og lysninger. Sådanne strukturer er i dag sjældne eller manglende i skovene, men kan genskabes gennem en mere naturnær drift med udlæg af urørt skov og brug af gamle driftsformer.

Rapporten 'Naturen i Mariagerfjord Kommune s skove' dokumenterer, at de kommunale skove rummer betydelige naturværdier. I alt blev der fundet hele 77 arter, der enten er sjældne eller sårbare, de såkaldte Rødliste-arter, eller arter, hvis tilstedeværelse er en indikation på høj skovnaturkvalitet, de såkaldte indikatorarter. Derudover rummer skovene en række lysåbne naturarealer, bl.a. moser, søer og vandløb, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Endelig rummer de kommunale skove mange gravhøje og andre fortidsminder, der er med til at fortælle områdernes historie. Det er Mariagerfjord Kommune s vision, at den fremtidige drift og administration af skovene vil fremme naturens mangfoldighed i skovene, til glæde for naturen og skovgæsten. Derudover skal arbejdet bidrage til de statslige mål om at bremse tabet i biodiversitet inden 2010. Dette skal gøres ved at fremme de forhold og miljøer i skoven, der har størst betydning for skovnaturen og de lysåbne naturtyper, og det skal være et mål i sig selv, at skovene er i god, økologisk tilstand. Arbejdet med naturen i skovene vil tage udgangspunkt i de eksisterende naturværdier, men på sigt skal også de mindre artsrige dele af skovene udvikles mod større artsrigdom.

Derudover er Mariagerfjord Kommunes skove vigtige i forhold til et renere og sundere miljø omkring os. Kommunens skove vil fremover blive drevet uden brug af pesticider og andre hjælpestoffer, og udvaskningen af forurenende stoffer til grundvandet og Mariager Fjord bliver således meget begrænset.

Endvidere er ekstensivt drevne skove i stand til at binde store mængder CO₂, der ellers ville bidrage til den globale opvarmning via drivhuseffekten. Samtidig vil en del af skovens træer udnyttes til brændsel i stedet for kul. Gode, stabile skove er derfor med til at bidrage positivt til kommunens indsats for et bedre og renere miljø.

Drift af de kommunale skove

Generelle retningslinjer for skovdrift i Mariagerfjord Kommune

For at opnå målsætningerne for skovene i Mariagerfjord Kommune drives de som udgangspunkt efter principperne i naturnær skovdrift. Naturnær skovdrift baserer sig på følgende generelle retningslinjer:

- Skovene skal hovedsagligt bestå af hjemmehørende træarter
- Skovbevoksede arealet skal have et kontinuert skovdække
- Skovens bevoksninger skal bestå af en blanding af flere arter
- Skovens bevoksninger skal bestå af træer i forskellige aldre
- Skovene skal på sigt udvikles gennem naturlig foryngelse
- Skovene skal drives uden brug af gødning og pesticider
- Skovene skal drives med mindst mulig jordbearbejdning
- Skovens naturlige hydrologi skal genskabes
- Skovens indhold af dødt ved skal forøges
- Skovens gamle træer bevares så vidt muligt til naturligt henfald
- Skovens biologiske mangfoldighed skal forøges

Af retningslinjerne følger, at skovene fremover hovedsagligt drives med plukhugst, hvor kun enkelttræer eller mindre grupper af træer fældes. Gamle træer, der har nået en alder udover hugstmodning, efterlades i skoven til glæde for dyr og svampe. Samtidig skal de generelle retningslinjer ikke være til hinder for, at der arbejdes med andre oprindelige og ekstensive driftsformer, bl.a. stævningsdrift og skovgræsning, der ofte har en meget positiv betydning på skovens naturindhold. Endelig lægger strategien op til, at der udlægges områder med urørt skov, hvor skovnaturen får mulighed for at udfolde sig frit.

Områdeklassificering af kommunal skov

De kommunale skove i Mariagerfjord Kommune opdeles efter, hvilken af de to hovedformål i skovstrategien, friluftsliv eller natur, der prioriteres højest i de enkelte dele af skovene. Dette gøres for at sikre, at rekreative aktiviteter henlægges til de mere robuste dele af skoven, mens der skabes mere ro og fred i de områder, der rummer sårbare eller forstyrrelsesfølsom natur. På den måde sikres det, at der både bliver plads til arrangementer og sociale tiltag i skovene, men også, at skovgæster aktivt kan vælge at opleve skovens natur i ro og på egen hånd.

Administrationsgrundlag for brug af skovene

Procedure

Den overordnede administration og drift af skovene sker på baggrund af skovstrategien og de enkelte drifts – og naturplaner. Den daglige drift og administration, herunder tilladelser til at afholde aktiviteter i skovene, varetages på lige fod med driften af de øvrige kommunale naturarealer og fredninger og henlægges til det igangværende samarbejde mellem Park og Trafik og Natur og Grundvand. I vurderingen af, hvorvidt en ønsket aktivitet kan finde sted i de kommunale skove skal indgå følgende kriterier:

Kriterier for brugen af de kommunale skove

- Bred offentlighed fremfor enkeltpersoner
 - Arrangementer med offentlig adgang prioriteres højere end private eller lukkede arrangementer
- Påvirkning af natur og miljø
 - Arrangementer kan kun finde sted i de kommunale skove, hvis de er i overensstemmelse med den overordnede målsætning om at tage hensyn til natur og miljø
- Skovens tålegrænser
- Områdeklassificering til aktiviteter
 - Aktiviteter, der indebærer støj, slitage eller anden påvirkning af skovene henlægges så vidt muligt til de områder, der i drifts – og naturplanen er udpeget til rekreative interesser
- Økonomi og drift
 - Aktiviteter kan afvises, såfremt de medfører udgifter for kommunen, en negativ påvirkning af driften eller er til gene for den daglige drift af skovene
- Forhold til øvrige brugere
 - Aktiviteter skal vurderes i forhold til andre brugeres ønsker og benyttelse af skovene

Procedure for drifts- og naturplaner

Forvaltningen udarbejder et udkast til en 15-årig drifts- og naturplan for de 5 større skove (Hobro Østerskov, Hørby Plantage, Linddale, Ravns Graner og Hadsund Lilleskov). Derudover udarbejdes en fælles drifts- og naturplan for de øvrige, mindre kommunalt ejede skove.

Driftsplanerne skal tage udgangspunkt i kommunens skovstrategi og medvirke til at opfylde strategiens målsætninger. Planerne skal prioritere skovene i forhold til områdeklassificeringen og beskrive den nuværende tilstand. Derudover skal planen opstille målsætninger for de enkelte

dele af skoven samt forslag til driftstiltag og metode, det vil bidrage til at opfylde målsætningerne.

Udkast til driftsplan fremlægges til godkendelse for UTM. Herefter sendes planen i høring i 4 uger i offentligheden, relevante organisationer og myndigheder, herunder Skov- og Naturstyrelsen Himmerland, Miljøcenter Ålborg og Fredningsnævn (Hobro Østerskov og Linddale). Forvaltningen prioriterer og indarbejder de indkomne forslag, hvorefter den endelige driftsplan fremlægges til vedtagelse for UTM. Efterfølgende præsenteres den endelige driftsplan ved et offentligt arrangement i skoven

Fremtidens skove i Mariagerfjord Kommune

Det langsigtede mål med driften af skovene i Mariagerfjord Kommune er at skabe varierede, bæredygtige og spændende skove, hvor der er en god balance mellem benyttelse og beskyttelse, mellem friluftsliv og natur. Som udgangspunkt er der plads til alle, men anvendelsen af skovene skal løbende afvejes under hensyntagen til de mangeartede interesser. Den daglige drift og administration skal beskrives i drifts – og naturplaner for de enkelte skove, der ligeledes skal beskrive, hvordan der løbende arbejdes på at opnå målene med skovvisionen.

Det er Mariagerfjord Kommune s overbevisning, at den beskrevne vision for skovene vil gøre skovene til et stort aktiv for kommunen, både i forhold til borgerne, turister, miljøet og naturen. På sigt vil skovene i kommunen bidrage fremadrettet til at sikre opfyldelsen af kommunens motto:

Et godt sted at bo, leve og arbejde